

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Ereleden: Hr. B. Guys
Hr. en Mevr. P. A. Bosman
Mevr. H. v. d. Linden



Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en Abonn. Dovenetelweg 57a. Den Haag tel. 68.45.41.

Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 01761 - 5154

W E E K B L A D

16e Jaargang nr. 11

=====
nadruk verboden

=====
19 november 1971

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Allereerst moet ik U er op wijzen, dat wij, sprekers van deze groep, niet alwetend of onfeilbaar zijn, zodat het van belang is, dat U over het gebrachte zelfstandig nadenkt. Ons onderwerp voor heden dient van geestelijke aard te zijn. Daarom wilde ik met U eens spreken over:

G O D

Nu weet ik wel, dat er over dit onderwerp wel meer is gesproken, maar volgens mij is het een onderwerp, waarover je nooit werkelijk uitgesproken raakt, juist omdat er zoveel over wordt gesproken en vooral zoveel kletspraat over wordt verteld.

God is in feite de menselijke naam voor het onbekende. Dat weten wij allen ergens wel en geven, juist omdat wij het onbekende vrezen, deze god dan een gestalte. Wat veel mensen niet schijnen te beseffen is het feit, dat god ook nog een beleving kan zijn.

Het is niet noodzakelijk, dat je een definitie geeft van god, dat je probeert hem pseudowetenschappelijk te omschrijven en vast te leggen. Er zijn in het ik ogenblikken, dat je opeens het gevoel hebt, dat je een reus bent, dat je neerkijkt op de mensen en het gevoel hebt, dat je opeens alles kunt overzien.

Dergelijke ogenblikken gaan vaak naast een gevoel van blijheid bovendien gepaard met een gevoel van enorme energie en na een dergelijk ogenblik heb je vaak het gevoel, dat je zo juist een vakantie van 14 dagen hebt gehad.

Dit is volgens mij eenvoudig een kleine ontmoeting met god, ook al zoekt de mens daarvoor andere verklaringen en zal hij alles doen om hiervoor een uitleg te vinden, die beter in zijn denkwereld en logica schijnt te passen.

Want wij spreken op aarde vaak wel veel over god en gebruiken te pas en te onpas zijn naam, maar als het er opan komt hem te beleven en te ontmoeten, zijn we nog aardig bang voor Hem ook.

Misschien komt deze angst wel voornamelijk voort uit het feit, dat God voor ons begrip onbenaderbaar is. En zowel de mens als de geest zijn geneigd alles, wat het eigen voorstellingsvermogen te boven gaat, zoveel mogelijk ter zijde te stellen.

In deze tijd is er een grote wereldbevolking. Er zijn vele mensen, die omtrent het paranormale mooie theorieën hebben, er zijn vele kerken, filosofieën, esoterische richtingen, die alleen wanneer je de basis van de leer benadert, berusten op het bestaan van een god. Tracht je echter die god ook te benaderen, dan blijkt, dat de leer en het systeem, dat daarmee gepaard pleegt te gaan, je bindt en in de weg staat.

Je kunt het beeld van god, dat op deze wijze de wereld verkondigd wordt, eenvoudig niet benaderen en bereiken, omdat het in feite een beeld van god is, dat door mensen is gemaakt. Want je hebt dan niet te maken met een innerlijke werkelijkheid, iets wat je waarlijk in jezelf kunt aanvaarden en beleven, maar met reeksen van wetten, geschriften en dogmas, die anderen voor je hebben opgesteld.

Juist voor de mens, die behoefte heeft aan een hogere innerlijke zekerheid, is dit wel vervelend en juist in uw dagen zien wij op dit verschijnsel dan ook weer eens een sterke reactie.

De mensen zoeken naar het beleven van het andere op 1001 manieren. De een doet het met drugs, de ander door zich ontzettend uit te leven en een derde zal zich aan een religieuze gemeenschap overgeven, waarin het uitleven van het ik, zij het op een meer geestelijk peil, toch wel sterk op de voorgrond is komen te staan.

Ik meen, dat dit een gunstig teken is. Want wij kunnen in een menselijke wereld - of wat dat betreft in een geestelijke wereld - god nooit vinden, wanneer wij uitgaan van hetgeen wij weten of menen te weten.

God is immers juist al hetgene, dat wij niet weten? Al wat wij niet weten, wordt niet gekend, maar werkt op ons in en heeft in vele opzichten voortdurend invloed op ons. Maar zodra wij het onbegrepen aanvaarden en het zo toestaan in ons en voor ons besef actief te worden, blijkt dat wij, zo zij al niet tot een verdergaand begrip kunnen komen, toch daarmee iets verder kunnen gaan dan normaal.

In de oudheid had men voor dit onredelijk beleven van het onbekende, het hogere, god, vele aardige systemen en zelfs in deze tijd zijn er nog heel wat mensen, die hun god voornamelijk trachten te beleven door het opdreunen van allerlei evocaties en invocaties. Mensen, die trachten in klanken, waarvan zij de zin veelal zelf niet geheel beseffen, het onbegrijpelijke te vatten.

Het wonderlijke is, dat zij daarin veelal slagen. En toch mogen wij naar ik meen ons god niet voorstellen als een mannetje, dat ergens in de hemel zit te wachten tot iemand op aarde een toverspreukje spreekt om dan even naar beneden te komen en zich te doen opmerken.

Of de formule nu een vloek, een zegebede, of de een of andere sacrale handeling is, ik geloof niet, dat de werkelijke god daarop ooit zal reageren. Bovendien kan ik niet aannemen, dat god door dergelijke zaken tot ons zou komen. Ik dacht n.l., dat god er altijd reeds was.

Ik heb eerder het gevoel - al kan dit mogelijk wel onjuist zijn - dat het slechts noodzakelijk is, zo nu en dan god te beseffen en ben er van overtuigd, dat wij hiertoe het beste in staat zijn op ogenblikken, dat er rond ons iets bestaat, of ons iets overkomt, wat voor onze begrippen niet meer redelijk is.

Soms kunnen wij ons begrip voor het bestaan en werken van een god versterken door het stamelen van onredelijke klanken, door het maken van schijnbaar zinloze bewegingen en zelfs door kleuren, licht, een lichtshow b.v. - want ook deze kan de mens dichter tot een beleven van een onredelijke werkelijkheid en god brengen, wanneer deze maar goed gehanteerd wordt.

Het is steeds weer een kwestie van de mens, die zich richt op al het onbekende rond zich, ook al geeft men die god een gestalte. Want in vele gevallen maakt de mens van god een soort veredelde sinterklaas, een wezen met lange haren en baard, een figuur, die je op feestdagen mooi in de etalage kunt zetten.

Wonderlijk is hierbij wel, dat degenen, die een zeer nauw omschreven beeld van god naar voren brengen, niet schijnen te beseffen, dat zij niet gods werkelijkheid nader omschrijven, maar vooral zichzelf te kijk zetten.

Het is niet bepaald moeilijk om zekere stellingen aan te hangen en die desnoods met inzet van je leven te verdedigen. Want dat is slechts een vorm van zelfrechtvaardiging. Maar het is heel moeilijk te begrijpen, wat de werkelijkheid is. De werkelijkheid, die b.v. zelfs zou kunnen bestaan in de erkenning van een hemel en een hel. Want dergelijke beelden, hoe subjectief ook, kunnen voor een mens en een geest zeer werkelijk worden.

Maar wanneer wij dergelijke voorstellingen binden aan een verheffing van onszelf, komen wij hiermede zeker niet verder. Binden wij deze voorstellingen aan een hypothetische godheid, dan is deze god en onze voorstelling opeens een soort nachtmerrie en zullen wij zelfs in de "hemel" en bij "god" in wezen een hel doormaken.

Op het ogenblik, dat wij echter gods aanwezigheid als de enige innerlijk werkelijk beleefbare werkelijkheid ervaren, waaraan geen voorstellingen van onszelf verbonden behoeven te zijn, zal er voor ons geen hemel en geen hel meer bestaan, maar bestaat alleen god nog als werkelijkheid.

Men beweert wel eens, dat de wereld van heden zeer goddeloos is. Maar om eerlijk te zijn heb ik daarvan tot nu toe niet veel bemerkt. Ik weet wel, dat vele mensen minder kerkelijk zijn geworden, maar meen, dat juist hierdoor velen nader tot god zullen kunnen komen.

Ik heb gekonstateerd, dat velen in deze dagen allerhande systemen opzij hebben gezet, maar kan niet konkluderen, dat zij daardoor ook verder van de werkelijkheid en de waarheid zijn komen te staan.

Toch is god voor mij belangrijk en daarom bouw ik ook hierover zo nu en dan eens een denkbeeld op. Dan denk ik aan het heelal. Ik denk aan een molecuul, dat in zich in feite weer een reeks van zeer kleine zonnestelsels bergt. Dan heb ik wel eens het gevoel, dat het gehele melkwegstelsel alleen maar een druppel melk is, gemorst door onbekende en kosmisch grote personen op een theetafel, die wij als zodanig niet kunnen zien, maar die wij dan naar de ruimte noemen.

Zoiets is trouwens best mogelijk. Je bent niet in staat om te oordelen, je kunt eenvoudig niet zeggen, wat er nu wel en niet bestaat buiten je eigen niveau van leven en beleven om.

Dan denk ik ook: wat maakt het eigenlijk uit, of ik leef op een electron, wentelend in een atoom, dat weer reeksen van moleculen als zijn ordening erkent, moleculen, die gezamenlijk een melkdruppel vormen?

Want al zouden er ook 10.000 steeds grotere werelden zijn, ineengepast als chinese doosjes, mijn begrip van het onbekende en mijn beleving daarvan zou toch voor mij nog even werkelijk blijven. Je kunt niet zeggen : hier is er een einde, of: daar is een begin.

Je kunt allen maar zeggen: er is ergens een kracht en zover ik begin en einde meen te overzien vanuit mijzelf, moet ik vaststellen, dat die kracht er altijd is. Maar mogelijk zou ik u meer plezier doen, wanneer ik dit alles wat plechtiger en esoterischer of religieuzer aan zou pakken. Goed dan.

God heeft ons allen geschapen.... Dat klinkt mooi, maar wanneer je de wereld dan vanuit menselijk standpunt bezielt, lijkt het er wel op, dat hij zijn werk aardig heeft verknoeid.

God is alwetend.... Mogelijk weet hij inderdaad alles, maar daarvan kun je niet zeker zijn, want hij doet niets.

God is almachtig Ik wil het graag geloven, maar je ziet er geen bewijzen van.

Ik wil wel fraai en plechtig dergelijke gemeenplaatsen, die doorgaan voor goddelijke waarheden, voor u op dreunen, maar wanneer ik het probeer en denk, kom ik er werkelijk niets verder mee. En wanneer je vraagt, waarom een rechtvaardige god op deze menselijke wereld zoveel onrecht toelaat, krijg je van de theologen te horen, dat gods wegen wonderbaarlijk zijn en dat alles in het hiernamaals wel in orde zal komen. Wat van hun standpunt uit natuurlijk de best mogelijke uitspraak is, die je je maar denken kunt. Want zo kan niemand immers op de aarde werkelijk constateren, wat er gebeurt? Ik vind het verdedigen van de waarheid van een geloof met dergelijke argumenten eerlijk gezegd zelfs maar een bedenkelijke zaak.

Degenen, die dergelijke argumenten hanteren, loeien dan over " de Heere" en laten dat zo galmen, dat je a.h.w. reeds een deur voor je ziet, met een bordje er op....

Is zo iets nu werkelijk nuttig of nodig? Heeft zoiets met de werkelijkheid te maken? Is het nodig, dat wij allerhande rituale gebaren maken. De eredienst van de katholieke kerk bestaat voor een groot deel uit dergelijke gebaren en wanneer een buitenstaander het maar een mooie vertoning vindt, zal de gelovige repliceren, dat dit een mirakel is.

Het kan in de ogen van en vanuit het standpunt van de gelovige natuurlijk een mirakel zijn. Hij kan het geheel als zodanig beleven. Maar uitgaande van het standpunt, dat God overal en in alle dingen steeds moet zijn en beseffende, dat je dan die God ook overal kunt aanvoelen, beleven, ondergaan is het toch wel een hoop overbodige komedie. Tenzij je natuurlijk wilt stellen, dat op deze wijze de mens zich voor een ogenblik van zijn god bewust kan worden. Maar dat impliceert volgens mij dan weer, dat hij de rest van de tijd tegenover zijn god maar bewusteloos is.

Ik houd niet bepaald van allerhande plechtigheden. Maar ik kan moeilijk anderen daarvan een verwijt maken, want wij

doen dergelijke dingen ook wel eens.

Je kunt sfeer wekken daardoor. Wanneer u wel eens een steravond hebt meegemaakt, weet u, dat je daarop gekonfronteerd wordt met gebeden, verklaringen en inkantaties. Ik vraag mij wel eens af, waarom wij dit eigenlijk doen. Het antwoord is dan, dat wij dit doen om iets te bevestigen, om een sfeer op te bouwen, om een kracht bijeen te brengen. Maar op de keper bezien is dit geen kwestie van god, maar een zaak van geesten en mensen. Toch is god er wel degelijk bij gemoeid, want anders zouden dergelijke krachten als zo worden opgewekt, niet kunnen bestaan.

Maar wanneer anderen mij gaan verklaren, wat god is en wat hij alles gedaan heeft en kan doen, zo bekruipt mij een gevoel van wrevel en denk ik onwillekeurig, dat die god dan toch wel de grootste humorist van het heelal moet zijn. Want wanneer je alles, wat uit zijn handen voortgekomen is en volgens de mensen door hem goed is bevonden, beziet, krijg je het gevoel, dat de gehele schepping een soort van practical joke is.

Maar dat, wat ik in mijzelf beleef en wat ook u wel eens in uzelf beleeft, al weet u ook niet precies, hoe het heet, of waar het vandaan komt, is geen practical joke. Dat is eerder het verbreken van een limiet, een even door de grens van eigen krachten en mogelijkheden heen gaan naar andere mogelijkheden. Je kunt natuurlijk stellen, dat je iets dergelijks zelf tot stand brengt door je concentratie, kontemplatie e.d. Maar wat kunnen dergelijke dingen je helpen om verder te komen wanneer er niets iets is, waaruit je putten kunt?

Soms zoekt men het bestaan en de wezenlijkheid van god op een meer technische wijze te benaderen. Dan redeneert men: Bij het bezien van de schepping zullen ons steeds weer wetmatigheden opvallen en wanneer wij verder zien, hoe alle hoofdregels, waarmee wij worden gekonfronteerd, voortdurend weer vereenvoudigd dienen te worden, zodat wij steeds weer met de wonderlijke eenvoud van het Al worden gekonfronteerd, moeten wij wel aannemen, dat dit alles uit een denkend vermogen is voortgekomen. Enz. enz. Akkoord. Het zal mogelijk waar zijn. Maar hoe kun je dit kontroleren? Want met de zelfde argumenten, waarmee de een logisch aantoonde op een wetenschappelijke basis, dat er een god moet zijn, toont een ander aan, dat er geen god kan zijn. Beider argumenten zijn even logisch en beiden baseren hun argumenten op dezelfde feiten. Daarom kom je met een dergelijke benadering volgens mij niets verder.

Je kunt de zaak misschien ook filosofisch benaderen. Hier zijn de tegenspraken in ieder geval minder flagrant, omdat wij beseffen, dat een filosoof in feite iemand is, die zegt: hier heb ik een korrel zand en met mijn gedachten bouw ik van hieruit een toren. Maar wij moeten dan ook wel beseffen, dat menige filosoof niet eens weet, of zijn korrel zand wel in werkelijkheid bestaat.

Maar goed. De filosoof komt volgens mij nog het dichtste bij de werkelijke god of kan dit doen, omdat hij in zijn denken wat vrijer is. Hij laat zich niet te veel remmen en limiteren door het bewijsbare. Hij zegt: ik denk mij een samenhang en zolang die samenhang nog maar ergens met de bekende feiten strookt, is er geen reden om te stellen, dat mijn beeld onwaar is. Dus is het mijn waarheid.

Laat ons eens een filosofie proberen, misschien brengt dit ons verder.

Alle dingen reageren op elkaar. Alles is gekend in tegenstellingen. Alles is geopenbaard of altans kenbaar geworden op een wijze, die wij niet kunnen controleren. Er moet een tijd zijn geweest, dat er een eerste mens was, maar wij weten niet eens eenvoudig, waar het menszijn begint en het dierzijn ophoudt. Daarom stellen wij dan maar een regel en zeggen: Op het ogenblik, dat een wezen zichzelf ziet, zoals het deel van de wereld is, is het waarlijk een mens.

En op het ogenblik, dat die mens zichzelf bezieet vanuit de wereld, beseft hij, dat er een hogere macht is, die hem leidt. Een stelling, die juist is, ook al weten wij gelijktijdig, dat het merendeel van de beelden en zelf werkingen, die men van het hogere verwacht, rationalisaties zijn, pogingen om het onbekende te verklaren.

Wanneer de mens in het geheel van het menselijke bestaan door zovele generaties, bij zovele volkeren, in zovele verschillende beschavingen toch steeds weer is teruggevallen op het begrip god - hetzij in directe, meer abstracte of magische vorm - zo moet er toch wel iets zijn.

Ik voel daarvoor wel iets. Het argument dat iets, wat ofschoon onkenbaar, steeds in de mensheid heeft geleefd ofwel een werkelijkheid moet zijn die de mens mogelijk langzaam aan verloren heeft, danwel iets, wat een essentieel deel is van de mens en het menselijke denken, lijkt mij geheel aanvaardbaar.

Ik kan dan met een gerust geweten postuleren dat god hetzij een reëel bestaande macht buiten ons is, hetzij een macht, die in ons leeft en vanuit ons voortdurend tot uiting komt. Maar dat er iets is, wat wij god noemen, lijkt mij na dit alles niet meer te bestrijden.

Verder filosoferende kun je dan stellen: Wij weten schijnbaar steeds weer, dat wij niet geheel volledig zijn. Wij hebben altijd weer het gevoel, dat er nog iets anders, iets beters, iets hogers moet zijn. En wanneer wij in onszelf dan iets van dit betere en hogere bereiken, hebben wij in onszelf misschien god ontmoet.

Zo kun je het volgens mij wel degelijk stellen, maar dan moet je er aan toevoegen, dat je iets hebt beleefd, ontmoet, dat voor jou god is, zonder dat daarmee bewezen is, of zelfs maar gekonstaneerd kan worden, dat dit een omjectieve of absolute waarde heeft.

Misschien is het moeilijkste van het gehele godsbegrip wel, dat wij god steeds weer als een absolute waarde stellen. Het eerste begin, de schepper, hij die is, hij die altijd dezelfde is.

Voeg daaraan dan nog alle eigenschappen toe, die men aan een god of eerste oorzaak pleegt toe te kennen en je hebt de zaak zo gesteld, dat zij theoretische wel aanvaardbaar wordt. Maar gelijktijdig hebt je volgens mij jezelf verwijderd van god als een deel van je dagelijkse leven.

In Orwells 1984 komt de leuze voor "big brother watches you". In het boek zijn de mensen zich er van bewust, dat zij voortdurend bespioneerd worden. Zij houden er rekening mee. Zij trachten zich er misschien soms aan te onttrekken, maar wanneer het er op aan komt, weten zij, dat zij zich niet kunnen onttrekken aan het toezicht van de organisatie, die zich verschuilt

achter " big brother".

God ziet U, is een veel langer bestaande leuze. De meeste mensen geloven in god, maar dit geloven zij kennelijk niet. Hoe komt het, dat god en diens toezicht iets abstracts blijft, terwijl men wel rekening houdt met het toezicht van organisaties, die heel wat minder mogelijkheden hebben dan de aan god toegeschrevene en waarmede men wel uitdrukkelijk en voortdurend rekening houdt in elk aspekt van het dagelijkse leven, tot de woorden, die men spreekt, toe?

Volgens mij komt dit, omdat de gelovigen god te ver van zich verwijderd achten. Wanneer god een geheime, maar kenbaar optredende geheime politie zou hebben, zou men wel rekening met hem houden. Als god alleen maar ziet zonder meer, menen wij, zelfs al beweren wij, dat hij de rechter is en almachtig, dat het wel los zal lopen.

Ziet god ons werkelijk? Ik betwijfel, of er sprake is van een zien. Maar ik ben er van overtuigd, dat de kracht, die wij god noemen, zich van ons bestaan bewust is. Alleen geloof ik nu weer niet, in tegenstelling met vele gelovigen, dat god een diktator is, een wezen, dat allerhande geboden, zelfs onredelijke geboden aan de mensheid oplegt, opdat de mensheid door zich hieraan tegen alle natuur in te houden, ingaande tegen alle regels, wetten en geen gebruik makende van de mogelijkheden, die god heeft geschapen, zich kunnen bekwamen tot wij waardig bevonden worden in het hemelrijk binnen te treden.

Toch schijnt men dit te willen geloven. En er zijn andere vreemde zaken in het geloof. Zo vertelt Jezus de gelijkenis van de verloren zoon. Deze wordt beschouwd als een aanduiding van de houding, die god inneemt tegenover een zondaar.

Vindt U het echter niet vreemd, dat de zoon, die altijd braaf is geweest, wel bij vader mag wonen, maar dag in dag uit moet werken, zonder dat hij ooit een erkenning krijgt hiervoor, terwijl de ander, die in de vreemde in de goot heeft gelegen en kapitalen heeft verbrast, hartelijk wordt ontvangen en voor hem, niet voor de goede zoon, het gemeste kalf wordt geslacht?

Zou god werkelijk zo onlogisch zijn? Of zouden wij het gegeven beeld niet goed begrepen hebben. Misschien zal de werkelijke god toch wel anders zijn, dan de mensen denken. En dat is iets, waarover wij het toch eens even moeten hebben.

In deze tijd zoeken heel veel mensen naar een houvast, omdat zij leven in een maatschappij, die hen voortdurend recht en welvaart beloofde, maar hen ook voortdurend weer in de steek heeft gelaten. Er is een tegenhanger nodig voor deze teleurstellende werkelijkheid. Menigeen zoekt daarom naar god. Maar die god mag geen **buraucratische**, ambtelijke god zijn. Hij moet een levendige god zijn, een vreugdige god, een kracht.

Maar als wij met die god kennis willen maken, wanneer wij hunkeren naar iets anders, beters, dan de menselijke samenleving ons schijnt te kunnen bieden, moeten wij daarover durven spreken. Dan mogen wij niet stellen: God is zover van ons weg.

Wij zouden juist moeten zeggen en beseffen, dat god een van de belangrijkste dingen is, die wij in het leven kunnen vinden. Daarom wil ik u nu mijn persoonlijke filosofie voorleggen. Want ik beseff heel goed, dat het voor U niets anders is. Trouwens, ook ik ken niet de gehele en uiteindelijke waarheid, zo min als U.

Wat ik nu ga zeggen, moogt u, wat mij betreft, vergeten, u moogt er ook eens over nadenken.

God is voor mij een kracht, die in mij soms opeens zo sterk tot uiting komt, dat ik vergeet, hoe klein, beperkt en begrensd ikzelf ben. God is voor mij in de eerste plaats een gevoel van verbondenheid.

God is voor mij geen wetgever, maar een instandhouder. God is de energie, waaruit dit heelal is opgebouwd, een energie, die mogelijk langzaam uit onze bekende werelden kan verdwijnen, maar dan toch weer elders tot uiting zal komen.

God is voor mij niet iets, wat buiten of boven ons bestaat, God is voor mij datgene, waaruit wij zijn opgebouwd. Ik geloof, dat god de totale kracht is, waaruit en waarin het totaal van het zijnde bestaat.

Indien god een kracht is, zoals ik omschrijf, zal hij zich volgens mij niet in de eerste plaats bezighouden met de vraag, hoe wij leven. Hij zal zich voornamelijk bezighouden met het feit, dat wij leven. Want leven is voor mij een uiting van deze kracht.

Wat wij al dan niet doen, is daarbij een bijkomstigheid. Wanneer wij die god wensen te vinden, in onszelf te ontmoeten, zo zullen wij daarom dit volgens mij nooit kunnen bereiken door ons af te sluiten van de rest van de wereld of een deel daarvan. Volgens mij kunnen wij god eerst dan werkelijk beleven en ontmoeten, wanneer wij hem aanvaarden in alle dingen.

Dat is geen pantheïsme, want ik stel niet, dat alles god is, maar meen wel, dat god alles is. En dat is toch wel een vorm van monotheïsme.

Indien god alles is, zo moeten wij alles, wat voor ons kenbaar is, bevestigen. Wij moeten er voor openstaan, wij moeten het durven en kunnen beseffen en ontvangen. Want indien wij dit niet doen, ontkennen wij ergens god, zoals hij voor ons kenbaar is en zoals hij waarlijk is.

Nu aanvaardt een mens zijn wereld het beste in blijdschap. Daarom moeten wij leren blij te zijn. Maar dat betekent ook, dat wij een benadering van het leven moeten vinden, waarbij alles in het leven, zowel van stoffelijke als van geestelijke aard voor ons vreugde inhoudt, een lach kan brengen, blij doet zijn.

Blijdschap lijkt mij heel dicht te liggen bij een werkelijk contact met god. Mogelijk zie ik het verkeerd. Het zou mogelijk zijn. Maar ik geloof niet, dat wij god waarlijk kunnen erkennen en ontmoeten in een voortdurende verwerping van het leven en de mogelijkheden, die god zelf dan toch maar geschapen schijnt te hebben.

Ik geloof niet, dat je god kunt vastleggen in een enkel sfeertje, of binnen de enge grenzen van een eenzijdig gedachtenwereldje, terwijl hij de kracht is, waaruit alles kan, alles bestaat, alles voortkomt.

Wat mij tot een zekere verwantschap brengt met frater Vinatius, die zong "zeg ja tegen het leven! Alleen zou ik nog iets verder willen gaan en zeggen: zeg ja tegen het leven, maar ook tegen de dood. Jazeggen, niet alleen tegen de gezondheid, maar ook tegen de ziekte.

Aanvaard en bezie alle dingen en tracht in alles steeds toch nog weer een reden te vinden om iets blijer, om iets sterker te zijn, zelfs indien je vreugde soms wat lijkt op spot.

Je probeert steeds te voorkomen, dat het gebeuren van het bestaan voor jou de luiken dichtslaat, zodat je geen gezicht meer hebt op het leven. Je moet steeds kunnen blijven zien, kunnen blijven leven. Je bent mogelijk ziek. Goed, maar er zijn altijd nog dingen, die van betekenis zijn. Je sterft. Goed, dat kan vervelend zijn, maar je zult verder blijven leven. Maak je dan niet zo druk om de dood.

Probeer zelfs uit je sterven nog enige vreugde te putten, desnoods op een mundane manier. Wrijf desnoods als stervende in je handen en zeg: Zo, die laatste belasting kunnen zij net niet meer van mij innen.

O, dat klinkt als een soort sacrilege. Maar uiteindelijk ben ik al gestorven en weet, dat het geen heilig mysterie is. Hoogstens veroorzaakt de dood bij sommigen een soort van hysterie, die nog enige tijd na de dood kan blijven voortbestaan.

Als je pijn hebt, is dat niet aangenaam. Je kunt je er wel voortdurend mee bezighouden, maar dan voel je de pijn 3 maal zo erg. Je kunt er voortdurend over spreken, maar dan krijgt op de duur een ieder zozeer genoeg van jouw pijnen, dat zij ook genoeg van jou krijgen en dan heb je eens te meer ellende.

Je kunt ook zeggen: Ach, ik heb natuurlijk wel pijn en prettig is het niet. Maar wanneer ik even kijk naar een bloem, luister naar muziek, lees, spreek, vergeet ik het. Hoe veel goede dingen zijn er toch nog voor mij in het leven. Kortom: heb geen medelijden met jezelf en probeer eens wat vrolijker te zijn.

Wees blijmoedig, ook wanneer je maar de wereld kijkt. Natuurlijk: het is om te kotsen. Een crisis op komst, oorlog, misdaad, mishandelingen, brug ingestort, kerk in elkaar gegooid, flatgebouw door bom verwoest, atoombom ontploft.....

Dat alles is niet zo aangenaam. Maar aan de andere kant: het is toch wel mooi weer geweest de laatste tijd. En kijk eens naar de vogels: De laatste tijd is het wat kouder geworden en nu zetten zij de veren wat op, zodat het lijkt, of zij allen wat groter zijn geworden. En wat zijn zij ijverig in de weer om eten te vinden, wat vechten zij met elkaar, doodgewoon om even te laten zien, wie zij wel zijn. Let daar eens op.

O, de lucht is verontreinigd en prikkelt de keel. Wordt daarom nu niet eens boos en mistroostig, maar zeg tegen jezelf: Die hoestbui krijg ik gratis van Botlek en anders kost het mij f1.75 per pakje om zover te komen.

En het verkeer is hinderlijk, verontreinigt het milieu en zo. Maar aan de andere kant biedt het ook vele gemakkelikheden, die de moeite waard zijn. Neem er eens de tijd voor en ga bij een stoplicht staan om de verbeterde gezichten te zien, waarmede de snelle starters klaar zitten. Lieve mensen, je hebt nog nooit zo iets dwaas gezien. Het is werkelijk een deel van een dolkomische Comedia Divina.

Het gehele leven is een goddelijke komedie, waarin een ieder een rol speelt. Laat ons daarom eens een keer lachen, laat ons vrolijk zijn, blij met alles, wat het leven ons geeft.

Wanneer u eens tegen wil en dank moet lopen, let eens op de dwaze wijze, waarop u uw voeten neerzet. En wanneer u van uzelf weet, hoe raar u loopt, moet u toch ook eens op de anderen letten. Het is fantastisch wat je daar als mogelijkheden rond je ziet: zwabbelende O-benen, knieknickers, kameelgang, sluipgang, strompelende schuivers. Het is gewoon fantastisch

hoeveel variaties je tegenkomt, zelfs bij iets zo gewoon als lopen.

Grandioos gewoon. En god heeft dat allemaal mogelijk gemaakt. Het is niet de ellende van de wereld, waar ik naar kijk, ik kijk naar god. Ik besef het slechte, maar zie naar en leef met het goede.

Er is een atoombom geexplodeerd, zeker. Maar in het ziekenhuis hebben zij net een bijna volmaakt mensenkindje op de wereld gebracht. En in dat lab zijn net weer een paar mensen zonder bewuste winst oogmerken bezig een werkzaam middel tegen een ziekte te vinden, waar zoveel mensen last van hebben.

Er zijn natuurlijk veel mensen, die geweld plegen en zelfs moorden. Maar aan de andere kant is dat dienstertje, dat de hele dag al heeft gestaan, toch nog even naar een paar oude mensen gegaan om daar wat rommel op te ruimen voor hen, gewoon zomaar. Is dat niet iets om even blij over te glimlachen?

Het ligt er maar aan, hoe je de zaken beziet. Er zijn zoveel leuke dingen, als je ze maar opmerkt, zelfs elke avond, dat wij hier werken met dit medium. Zodra wij het medium vrijgeven, wordt er op het horloge gekeken. En wanneer het ook maar een enkele minuut voor tijd is, volgens het schema, volgt er een blijde grijns.

Misschien vraagt u zich af, wat dit alles met god te maken heeft. Maar god is de kracht, die in ons leeft. Wanneer wij voor deze kracht openstaan, al deze kleine priegeltjes vreugde in ons wezen toelaten en ons niet laten begraven in de mestput van pessimisme, dan is god een werkelijke kracht, die soms zelfs als vonken uit je handen schijnt te springen, tot je niet meer stil kunt zitten van een stille vreugde, even wilt bewegen, lopen en zelfs op je 65e jaar nog even een huppeltje maakt, omdat het leven toch goed is. Dat is god, geen sombere tiran.

Voor mij is god niet een rechter, die klaar zit om te oordelen. Dat doen de mensen en misschien ook nog een beetje meneer de Uil. Het lijkt mij toe, dat god iemand is, die zegt: Hier heb je het leven. Wanneer je mij daarin kunt vinden, is het goed.

Zo voel ik het. God is voor mij geen wetgever, die Mozes roept voor zijn geboden, een volk uitverkiest en de rest bij voorbaat tot de ondergang doemt. Voor mij is god een vroegdig gevoel van geborgenheid, dat bijna embryonaal is. God is voor mij een soort levenszee, waarin alles, wat je nodig hebt, voorhanden is, wanneer je die zee maar een contact met je ik toelaat.

God is voor mij iemand, die geeft, ook al vraag je er niet om, iemand die meer geeft misschien, juist omdat je er niet om vraagt, maar in alles op die god vertrouwt. God is. En wat wij doen, doen wij volgens mij heus wel voor eigen rekening. Wat wij aan onszelf doen, zullen wij altijd wel weer moeten ervaren.

Maar god is voor mij: Leven, licht, kracht, vreugde. Hoe je die god zoekt, doet niet ter zake. want het beleven van die god, die kracht ligt niet in de termen, maar in de aanvaarding.

Maar mogelijk is dit een vervelend onderwerp voor sommigen van U. Ik kan dat wel begrijpen: daar zit je in een wereld vol van zorgen en problemen en waarmede komt de geest aandragen?

Met god, met een weest blij. Want U hongert niet naar god, omdat god er altijd is, omdat je niet bemerkt, wat het betekent, wanneer god zich eens van de mens zou terugtrekken. Maar wanneer god een langzaam zou verdwijnen, zou verdampen voor U als water in een woestijn, zoudt u wel belangstelling hebben voor god.

Waar U gemeenlijk naar hunkert, is voornamelijk de bevestiging van uzelf. Maar wanneer u nu in de plaats hiervan eens zoudt proberen de bevestiging van het bestaan van god te zijn?

Verwaand? Zo verwaand lijkt het mij nu ook weer niet. Er is een kracht. Wat ik met die kracht doe, moet ik zelf weten. Maar wanneer ik die kracht eens laat werken vanuit mijzelf, wanneer ik niet zou eisen, dat die kracht mij dient, maar een bewust deel van die kracht zou willen zijn, zou het leven anders worden. Dan leef je volgens mijn geloven werkelijk met God.

Misschien wilt U niet met god gekonfronteerd worden, al- tans op de wijze, waarop ik dit tracht te doen. Alles moet hoog en heilig blijven, bestemd voor de zondag, zodat je de rest van de week er geen last van hebt.

Maar u wilt wel gelukkig zijn, u wilt wel vrede op aarde. U wilt in uzelf de krachten van het genezen, zien spreken hebben, de stemmen van de overgeganen horen en de werelden van de oneindigheid kennen. Ja, ziet u wel, dat zoudt u alles best willen.

Maar al deze dingen, lieve mensen, zijn deel van god. Als je openstaat voor de kracht, die wij god noemen, is al het andere er, dan behoef je het alleen maar te gebruiken. O, je zult er niet altijd een evengoed gebruik van maken. Maar de fouten, die je maakt, zijn menselijke dingen, die je kunt herstellen.

Wanneer je innerlijk zegt: Ik wil helpen, dan krijg je ook de kans om te helpen. Als je innerlijk zegt: ik wil nu eindelijk eens een contact met de geest hebben, hoe summier ook, om eindelijk eens zeker te zijn van mijzelf, dan komt het er. Want ook dit is god.

Openstaan voor God wil ook zeggen: openstaan voor die gehele andere wereld. Wij kunnen dat dan plechtig een wereld van andere dimensies noemen of het aanspreken als de oneindigheid, die ons omringt, maar het is en blijft precies hetzelfde: dat wat wij zijn, dat wat god is in en rond ons.

De mensen van vandaag weten niet meer, waarheen. Zij denken, dat zij alleen gelukkig zijn, wanneer zij high zijn, of zij dit nu bereiken met een highball of een stickie. De mensen willen overspoeld worden door de sensatie van voetbalwedstrijden, boksen, dramtische werken.

Vraag je eens af, of je dat eigenlijk wel nodig hebt. O, het is leuk, dat het er is en je moogt er heus wel eens van genieten. Maar is dat nu het belangrijkste? Of zoek je in die dingen alleen maar een weergave van iets, wat in je leeft, de bevestiging van een vreugde, die ook voor jou kan bestaan?

God is de vreugde, die steeds voor je bereid is, wanneer je jezelf zover kunt brengen, dat je haar aanvaardt. Wat ik u breng met wat filosofie en niet zonder enige demagogie, dat geef ik direct toe. Maar voor mij een waarheid als een koe. Voor mij is dit, wat ik werkelijk leven kan, dat wat ik ook werkelijk leef.

Vindt u het nog steeds vreemd, dat ik met u wil spreken over dat, wat mij inhoud geeft, dat wat mij steeds weer maakt tot meer, dan ik ben? Want ik heb het gevoel, dat U allen nog iets meer kunt zijn, dan u nu bent.

Wanneer ik de mensen van heden zie, ben ik er van overtuigd, dat zij, zo zij god maar aanvaarden als een kracht, die overal is en hem niet op een exclusieve wijze zoeken, zodat zij kunnen zeggen: wij hebben de ware god en jullie lekker niet, zij verder zullen komen.

God maakt voor mij geen verschil tussen verschillende menselijke denkwijzen. Ik geloof niet, dat god er zich veel van aantrekt, of de mensen hun leven en wereld nu verpesten op socialistische, kommunistische of kapitalistische wijze. Want de uiterlijke verschijnselen zijn volgens mij niet veel meer dan de lovertjes, waarmee god zijn gewaad, dat schepping heet, heeft versierd.

En de werkelijkheid, die daarin steekt, zijn wij. Wij zijn deel van het goddelijke lichaam, dat zich in het gewaad van uiterlijkheden beweegt. Daarom zeg ik tot u, het is leuk voor u, wanneer u iets extra hebt. Wanneer u een geestelijke meester hebt, hoop ik werkelijk, dat deze u voortdurend bij zal staan. Eerlijk. En indien u een ingewijde bent, hoop ik voor u alleen maar, dat uw inwijding een werkelijke is, wat u daarmee steeds weer verder zult kunnen komen.

Maar ik zeg ook: dit zijn slechts middelen om aan je beperkingen te ontsnappen. Hoe je daartoe komt, is van minder belang, zolang je maar leert ervaren, wat er aan werkelijkheid buiten de beperkingen van het eigen ik bestaat. En dat is volgens mij God.

Hierbij wil ik het laten. Wanneer u kommentaar hebt, wil ik daarop nog gaarne ingaan.

x U hebt, sprekende over god, de mannelijke derde vorm enkelvoud gebruikt. Is dat ook maar een beperking in het gesprek?

- Is de taal niet de voortdurende beperking van de waarheid, die in de gedachten wordt aanvoeld, maar zelfs daarin nog geen voldoende konkrete vorm heeft gekregen? Maar ik heb de derde vorm enkelvoud gebruikt, sprekende over de voorstelling, die de mensen van god hebben. Ik heb deze aanduiding inderdaad volgehouden, maar gelijktijdig duidelijk gemaakt, dat de energie, die alles in standhoudt en in alles is, voor mij de werkelijke god is. Energie heeft geen geslacht.

x Ik zou graag iets meer horen over uw persoonlijke ervaringen op het vlak van god zelf, zo u dezen kunt en wilt geven.

- Een juist beeld kan ik u niet geven. Bent U in staat een zonsopgang precies te beschrijven, maar dan ook volkomen juist? Neen, niet waar, ofschoon u bepaalde waarnemingen als kleuren en wolken, de eigen emoties misschien bij benadering zult kunnen weer geven.

Zo is het ook bij een ontmoeting met god. Dit is een zo veel omvattend beleven, dat het niet mogelijk is hiervan een voldoende nauwkeurig of geheel konkreet beeld te geven. Dit moeten wij dan wel voorop stellen.

Indien u hiermede rekening houdt, wil ik mijn best doen om u iets duidelijk te maken van hetgeen een dergelijke ervaring voor mij is geweest.

Ik meen, dat mijn eerste werkelijke ontmoeting met god heeft plaats gehad, toen ik volgens uw tijdrekening ongeveer

15 jaren in zomerland was. Ik was toen reeds iets naar hoog zomerland toegedreven. Ik vraag mij nu wel eens af, hoe dat reeds toen mogelijk is geweest. Maar goed. Ik was daar en scheen opeens van mijzelve weg te drijven.

Op dat ogenblik was het mij, of ik 10.000den werelden door elkaar zag. Ik zag ze allen tegelijk, alsof het laagjes waren, die achter elkaar lagen en zag toch welke wereld duidelijk en afzonderlijk.

Dit schokte mij ontzettend. Opeens had ik het gevoel, dat ik voor al die werelden a.h.w. de atmosfeer was, waarin alles leefde en ademde.

Dat beeld verdween weer. Eerst meende ik, dat dit een les was, die mij door iemand geprojecteerd was. Maar opeens voelde ik mij vol van een voor mij geheel nieuwe vitaliteit. Ik stapte zomaar een geheel nieuwe wereld binnen.

Toen ik ging vragen, of dit nu een inwijding of een gaan door een poort was geweest, antwoordde mij iemand, dat dit niet het geval was. Velen van ons, zo sprak hij, hebben iets dergelijks wel eens meegemaakt. Maar dit bestaat overal, zelfs in de duisterste werelden.

Het was op dat ogenblik wel een klap voor mijn zelfbewustzijn, maar gelijktijdig reden om er nog eens goed over na te denken. Er is daarna een hele tijd voorbij gegaan. Toen kwam er een wereldoorlog.

Wij waren ontzettend hard aan het werk om mensen bij hun overgaan te helpen. Op een gegeven ogenblik had ik het gevoel, dat ik verveelvoudigde. Ik viel a.h.w. in stofjes uit elkaar, maar elk stofje werd opnieuw een volledig ik, waarin ik leefde. Het was zoiets als in het sprookje van de draketanden, alsof ik opeens werkelijk verduizendvoudigd was.

Ik was ook niet meer met het helpen van een enkele persoon bezig, ik hielp duizend mensen, elk op een andere wijze, maar toch gelijktijdig. Bij dit alles was ik bovendien heel erg gelukkig en toch wist ik, dat mijn werk er niet zo heel erg opaan kwam. Juist daarom kon ik mijn best zo goed doen.

In uw tijd heeft dit misschien wel een paar maanden geduurd, ofschoon het mij maar een heel kort ogenblik leek. Dat was mijn tweede ontmoeting met god.

Je drijft dan op de duur een beetje weg, de toestanden veranderen, je gaat wat ander werk doen enz. Nu heb ik alleen vaak het gevoel, dat ik niet geheel mijzelf ben, maar gelijktijdig iemand ben, die sterft, die zit te schrijven, een geest, die voor het eerst het licht der sferen ervaart. Ik heb het gevoel, of ik vele mensen gelijktijdig ben en voel mij daarbij zeer gelukkig.

Het zou een droom kunnen zijn, maar wanneer ik dan later ga kijken, blijken alle personen, waarvan ik een ogenblik meende deel uit te maken, werkelijk te bestaan, dus een droom is het zeker niet. Opvallend is verder, dat ik gedurende zo een toestand zeer gelukkig ben, maar dat ik, wanneer ik later ga kijken, in al die anderen ook iets van dat zelfde geluk aantref.

Zoiets is een ontstellend mooie belevenis en dit komt bij mij meer en meer voor. Daarom heb ik voor mijzelf wel het gevoel, dat ik toch een beetje dichterbij God ben gekomen.

Maar als U mij zoudt vragen, hoe ik hem dan zie, kan ik het niet zeggen.

Ik kan u hoogstens zeggen: Ik heb hem op verschillende wijzen ervaren. Dat is werkelijk het beste beeld, wat ik u van mijn eigen belevingen kan geven. Het is in verhouding tot de werkelijkheid niet veel en onnauwkeurig, maar ik heb in ieder geval mijn best gedaan.

x Misschien is dit een indicatie, dat overal, waar je iets sprankelends ziet, de sprankeling de aanwezigheid is?

- Het sprankelende is volgens mij onze erkenning van iets hogers, beters, anders. Het is onze erkenning en dus mag ik niet stellen: overal, waar dit sprankelende is, is god, maar zou je beter kunnen zeggen: overal waar wij, bewust of onbewust, in staat zijn god te aanvaarden, zien wij dat sprankelende.

x Men zegt altijd, dat god licht is. Ik heb eens een beleving meegemaakt, waarin ik gelijktijdig niets en toch ook weer alles was, maar dat duurde maar heel kort.

- Dat het kort was, is begrijpelijk. Wij zijn nog niet in staat een dergelijke beleving langdurig door te maken, zonder ons ik daarin geheel te verliezen.

En wat de term licht betreft: je moet toch iets zeggen. Licht is iets, waarin je iets kunt zien. Ik heb altijd het gevoel, dat je, wanneer je met God verbonden bent, veel meer ziet. In die zin is God Licht.

x Ik was er niet meer.

- Uw ik was er niet meer bewust aanwezig. Ik meen, dat de grote kunst juist is naar god toe te groeien, niet daarbij onszelf geheel verliezende, maar bewust deel wordende van god.

Dit is overigens ook ongeveer het proces, dat ik in de laatste 20 jaren heb meegemaakt. Daarom kan ik wel uit ervaring zeggen, dat een dergelijke toestand alleen lang van duur kan zijn, wanneer er in de tijd gelijktijdig een actie door je wordt volvoerd.

Wanneer je het in rust ondergaat, zou je kunnen zeggen, dat het een eeuwigheid is, die echter toch weer ten einde komt voor er ook maar een tik van de klok is gevallen. Het is net of een dergelijk beleven tussen de momenten van de tijd ligt.

Maar dit gebeuren laat je achter met een gevoel van blijheid, waardoor je de dingen ook anders kunt zien. En wanneer je na een dergelijk beleven nog niet zover bent, dat je de dingen nieuw ziet, als een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, dan heb je naar ik meen god nog niet werkelijk gevonden. Ook al ben je er misschien toch wel heel dicht bij geweest.

Mijn ervaring is dat je a.h.w. gereinigd bent na het beleven in de zin, dat alle stofnesten van vooropgestelde meningen, alle vooroordelen en schuldgevoelens zijn weggevaagd, zodat je overblijft als een soort gereinigd kanaal voor een kracht.

Ik kan het niet anders zeggen.

x Maar de duistere werelden, waarover u sprak, zijn die deel van dezelfde kracht. Kun je alleen het licht ervaren?

- Op het ogenblik, dat wij het licht accepteren, is er geen duister meer en in feite ook geen licht meer. Dan is er alleen nog iets, wat ik dan maar het blijde leven wil noemen.

Het volgende is mij niet gebeurt, maar ik zou mij voor kunnen stellen, dat ik vanuit de werelden, waarin ik nu leef, naar werelden met een zeer diepe duisternis zou kunnen gaan en daar gewoon vastzitten als een ieder, die daar vertoeft en toch door die blijheid in mijzelf alles, wat er leeft, alle werkelijkheid zou ondergaan, waardoor ik beter af zou zijn dan in de

werelden, die ik nu ken.

Volgens mij is het mijn verbondenheid, waardoor tegenstellingen tot uiting komen, maar het is die zelfde gebondenheid waardoor de essentie, die in alles gelijkelijk aanwezig is, voor mij zover kenbaar en leefbaar wordt, dat de uiterlijke dingen er niet meer opaankomen. De voorstelling zelf is niet meer belangrijk, maar de kracht, krachtens welke de voorstelling bestaat.

x Is het gevolg daarvan dan niet, dat u dit alles af-drukt op uw omgeving en het daarin a.h.w. injecteert?

- Ik geloof, dat dit op een dergelijk ogenblik niet het geval zal zijn. Ik kan het niet met zekerheid zeggen, daar ik niet sprak over een werkelijke ervaring van mijzelf, maar slechts over iets, wat ik mij voor zou kunnen stellen.

Wanneer ik nu, zoals ik nu ben, naar een duistere wereld ga, is er rond mij een soort licht. Degene, die in dit licht komt, is meteen uit het duister. Maar hij moet er zelf inkomen. Ik kan hem er niet nolens volens in slepen.

Dit is dus het gewone werk. Heerlijk werk. Maar ik kan u verzekeren, dat het soms hard werken is.

x Zou je niet omgekeerd kunnen redeneren en stellen, alles is duister en het licht is slechts een ontkennen van de duisternis?

- Ik geloof, dat je dat net zo goed zou kunnen zeggen, ook zonder dat hierdoor iets aan de werkelijkheid verandert. Want licht en duister zijn slechts namen, die wij geven.

Menselijk gezien lijkt het een ander uitgangspunt. Maar of wij nu zeggen, dat het licht het duister omvat danwel stellen, dat de duisternis het enig werkelijke is, terwijl het licht in die duisternis is ontstaan, verandert niets aan de werkelijkheid, dat beiden voor ons bestaan, maar in wezen slechts naar beide zijden een begrenzing vormen van het voor ons kenbare.

Voor mij is dit zoiets als stellen: Hier is links, daar is rechts. Je draait je om en kunt even terecht nu rechts zeggen tegen wat je eerst links hebt genoemd en omgekeerd. Aan de werkelijkheid verandert daarmee niets behalve je eigen standpunt.

God is licht en duister. Hij is alles. Daarom lijkt het mij persoonlijk niet zo belangrijk, waarvan je uitgaat. Licht en duister zijn volgens mij herkenningpunten, die wij menen te vinden in God, maar volgens mij niet op zich en objectief concrete waarden in kosmisch opzicht.

x Heeft u in uw wereld wel eens een ontmoeting gehad met de Christus, die in Europa een zo belangrijke rol gespeeld heeft?

- Ik heb het genoeg gehad om Jezus te ontmoeten. Maar zijn wezen lijkt mij niet algemeen. De betekenis daarvan lijkt mij sterk afhankelijk van de harmonische mogelijkheden, die je hebt en enigszins ook nog wel van de activiteiten, die je bedrijft.

Het denkbeeld van de Jezus als een verlosser lijkt mij dan ook persoonlijk niet geheel juist te zijn. Ik zie hem eerder als een soort wegwijzer. Volgens mij is een ontmoeting met die Jezus daarom zo iets moois, omdat hij verbonden is en waarschijnlijk ook zijn gehele leven gebonden is geweest met hetzelfde, wat mij zo nu en dan mogelijk is te doorleven.

Dus een verbonden zijn met een innerlijke kracht, waardoor de uiterlijkheden nog wel bestaan en zelfs nog wel enig verzet uit kunnen lokken, maar toch onbelangrijker zijn geworden, omdat alles een innerlijke vreugde, iets goeds, iets moois omvat. Dat vind je bij Jezus.

Maar juist daarom maakt men bij ons nogal eens onderscheid tussen Jezus en de Christus. Men zegt dan: Jezus was de drager van de Christus op aarde, maar deze Christus is de goddelijke liefde, iets van een harmonie, die voor ons kosmisch mogelijk is ook misschien. Deze is, in tegenstelling tot Jezus dus, alom tegenwoordig en deze kun je dus ook overal vinden.

Maar zelfs wanneer dit voor u aanvaardbaar is, zo ben ik nog bang, dat degene, die de goddelijke liefde en harmonie de Christus gaat noemen, van alle anderen weer zal eisen, dat zij de Christus aanvaarden.

Iets, wat volgens mij niet werkelijk belangrijk is, daar het volgens mij alleen van belang is, dat een mens in zich harmonisch leert zijn en god in zich leert herkennen.

x Maar wanneer een helderziende in de kosmos is, ziet zij toch volkomen konkreet mooie en minder mooie omgevingen, mooie geesten en minder mooie geesten, even konkreet als men dit op aarde wel doet.

x Je ziet op aarde vaak ook "heel konkreet" dingen, die er niet werkelijk zo zijn. Kijk maar eens naar een filmvoorstelling, een driedimensionaal plaatje. Wat u zo wordt getoond, is er niet "echt" en toch ziet u het alles konkreet voor u.

De werelden van de geest - en dit weten wij met zekerheid - worden geschapen door het denken van de bewoners. Hun wezen en vorm is afhankelijk van het denken, de persoonsinhoud ook van degenen, die er in leven.

Een sfeer is dan ook vaak een compleet landschap met tuinen, bergen, kleine tempeltjes en al, wat je maar wilt. Wie een dergelijke wereld betreedt, dient echter wel te beseffen, dat deze wereld alleen zo zal bestaan, zolang degenen die er in leven, zich die wereld zo voor blijven stellen en zo haar vormen in stand houden.

De vreemdeling, die komt en het gedachtenbeeld van de anderen tijdelijk of blijvend als bepalend ervaart, zal de wereld zien, zoals de bewoners. Er zijn dan ook werelden, waarin uw helderziende niet door kan dringen. Niet, omdat er geen mogelijkheid tot contact met die werelden bestaat, maar omdat de helderziende eenvoudigweg niet in staat is het gedachtenbeeld van de bewoners van die wereld te ontvangen.

Soms krijgt men een gedeeltelijk contact met een dergelijke wereld. De helderziende komt dan als beschrijving met symbolen aandragen, of vertekent in eigen denken het geheel tot een meer aards milieu, waarmee de sfeer wel wordt uitgedrukt, maar de werkelijke waarden van die wereld niet weer worden gegeven.

Maar het zomerland is een vormensfeer, omdat degenen, die daar denken, nog steeds gewend zijn te leven met en te denken in relatie tot vormen. Eerst wanneer een ego begint te beseffen, dat er een ander bestaan mogelijk is zonder vormen en dergelijke beperkingen, begint voor dit ik het beeld van een gevormde wereld te verbleken en komt men in een andere sfeer terecht.

Wat U zegt, is zeker niet dwaas. Maar dat betekent nog niet, dat in het door u gestelde de gehele werkelijkheid

omvat en weergegeven is.

Zo, dat was dan even gezellig nakaarten. Maar ik wil U nog iets in herinnering brengen, dat ik reeds aan het begin van de bijeenkomst heb gezegd: Ik ben niet alwetend, ik ben niet onfeilbaar.

Wanneer ik spreek over god, zo kan ik dit slechts zeer subjectief doen, vanuit mijn beleven. Wanneer ik iets zeg over bepaalde sferen, zo kan dit ik verantwoord doen, daar ik er in geleefd heb en ten dele nog in leef en werk. Maar god? Ik kan dit slechts benaderen, zoals ik dit gevoel en duidelijk maken, wat die kracht voor mij betekent.

Mogelijk heb ik u duidelijk kunnen maken, dat deze kracht, die wij God noemen, je de blijheid, de kracht, de sterkte kan geven, het vermogen ook, waardoor je in je wereld geheel gelukkig bent en op geluk ook kunt antwoorden, ja, zelfs lijden leert ombuigen, tot zelfs dit voor jou weer een vorm van vrede en geluk wordt.

Naar ik hoop, heb ik u er in ieder geval van kunnen overtuigen, dat dit voor mij, hoe subjectief dan ook, waar is, zo heb ik misschien ook bereikt, dat u hierover nog eens nadenkt. Vraag u eens af, hoe het voor u zou kunnen zijn. Misschien dat U dan god niet meer zoekt in bijkomstigheden, of vlucht voor de werkelijkheid middels religie of iets anders, maar hem gewoon probeert te vinden in de blijheid van het leven in de vreugdige aanvaarding van het zijn, hoe moeilijk dat soms ook valt.

Want wanneer u dit werkelijk bereikt, zo zult u volgens mij ook god ontmoeten naar mijn mening. En als U god eenmaal ontmoet hebt, behoef ik u daarover verder niets meer te vertellen. Wat betekent, dat ik aan het einde ben gekomen van mijn bijdrage aan deze bijeenkomst.

Ik dank u voor uw aandacht, voor de prettige konversatie nadien en wens u allen een hele prettige avond en vooral:
Blijheid.

-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Al is het vandaag een geestelijke avond, ik moet u er toch op wijzen, dat ik gewend ben mijn wijsheid van geestelijke en andere aard voornamelijk in een verbale capsulevorm te verpakken. Ik geloof trouwens, dat je vaak zeer hoge en grote geestelijke wijsheid op een zeer materialistische wijze uit kunt drukken. Alleen moet je er even over nadenken.

Zo moet eigendom voor diefstal beschermd worden, omdat de eigenaar het eens aan anderen hoe dan ook ontnomen heeft. Wat een gehele wereldfilosofie in een regel is.

Je kunt ook zeggen: een mens streeft vooral naar bewustwording, omdat hij zich er van bewust is geworden, dat hij uiteindelijk weinig of niets is, maar daarvoor zelfs tegenover zichzelf liever niet voor uit wil komen.

U hebt in het eerste deel over god gesproken? Wel, ik ben van mening, dat voor de meeste mensen god een soort doekje voor het bloeden is, dat zij gebruiken, wanneer zij te lui zijn

of vrezan, dat zij iets zelf niet meer aan kunnen.

Velen vinden het vervelend, wanneer je de dingen op een dergelijke wijze zegt. Maar aan de andere kant: wanneer je de waarheid niet moogt zeggen, wat dan? Dan wordt alles tot diplomatieke taal gemaakt. En u weet, dat een diplomaat een eerlijk mens is, die overtuigd en in alle oprechtheid liegt, omdat hij meent, dat dit ten voordele van een ieder is, zichzelf niet uitgesloten.

Een ieder, die macht heeft, is iemand, die macht wil konserveren omdat hij meent door dit konserveringsproces ook zichzelf in stand te kunnen houden.

Een democratie is een democratie, zolang een ieder iets mag zeggen. Maar in elke democratie zijn helaas vele vaderlijke figuren, die tegen de anderen zeggen: hou je bek, want ik weet, wat goed is.

Wat alles waar is, wanneer u maar even eerlijk nadenkt. Hoe dergelijke dingen tot stand komen? Wel, doordat een ieder meent, dat hij beter is dan een ander. En waarom denkt een ieder, dat hij beter is dan een ander? Omdat hij zich zelden de moeite getroost te kijken, wat de ander in wezen is, betekent en doet.

En waarom kijken zij daar niet naar? Omdat zij anders mogelijk een minderwaardigheidskomplex zouden kunnen krijgen en daarvoor zijn ze bang.

Wanneer u hier bijeen komt, wilt U iets weten van de geest, de geestelijke wereld, de mogelijkheden om nieuwe en zo mogelijk eeuwige krachten voor uzelve op te doen. M.a.w. U komt hier voor een soort kosmische pot met snert, waaruit u het voor u nodige geestelijke weerstandsvermogen hoopt te kunnen putten.

Maar putten is uitgeroeid..... Een ieder, die denkt dat je, alleen door te streven naar geestelijke waarheid en je met de geest bezig te houden, de rest wel gratis aangeboden zult krijgen, koestert waanbeelden, die nog slechter zijn dan de allergrootste snert.

De waarheid, hoe onplezierig ook voor velen, is de volgende: Wij zijn geneigd onze eigen onvolkomenheden in stand te houden door de onvolkomenheden, die wij bij anderen menen te konstateren, voortdurend te bestrijden.

Wij zijn geneigd onze eigen heiligheid zeker te stellen, door elke beleving en elk inzicht van anderen af te kraken, zo goed wij maar kunnen.

Ik kan begrijpen, dat iemand een woning kraakt, ik kan echter niet begrijpen, dat iemand andermans mening kraakt. Per slot van rekening is al zo vaak gebleken, dat de z.g. wijzen het mishadden en dat de stommelingen het juist hadden. Ook na de volgende spellingskorrektie zult u hiervan weer vele voorbeelden kunnen vinden.

Wij moeten proberen uit te gaan, van hetgeen wij zelf zijn. Ik weet wel, dat het niet veel is om vanuit te gaan, maar je hebt per slot van rekening niet veel anders om mee te werken.

Het begin bij jezelf is overigens een oude leuze, die graag wordt verkondigd door mensen, die hopen, dat anderen dit inderdaad zullen doen, zodat zijzelf hun gang kunnen gaan. Maar wanneer ik zeg: werk met jezelf, zo bedoel ik: Kijk eens, wat er in jezelf leeft, wat er aan mogelijkheden in je zit. Ook dat kan tegenvallen. Maar soms vind je in jezelf toch

wel iets, waarmede je iets denkt te kunnen bereiken.

In dat geval moet je een ding niet vergeten: Een daad zegt meestal veel meer dan 1000 woorden. Vandaar dat zovele mensen honderden woorden wijden aan dingen, die zij hopen te zullen doen, maar die ooit hoogstens ten halve gedaan zullen worden. Zie de kamerverslagen.

Ik geloof, dat je van het praten naar het doen zult moeten komen en daarbij bovenal zult moeten uitgaan van de vraag: wat kan ik werkelijk goed doen? Nu is er misschien niet veel, wat je in de ogen van anderen goed doet. Maar als je je best doet en het gevoel hebt, dat je het zelf goed kunt doen, is dat voorlopig wel goed genoeg. En wanneer je er op een gegeven ogenblik genoeg van hebt, is het ook goed om er verder voorlopig niet meer door te gaan.

Een mens moet leven, zoals hij is. Dit betekent ook, dat hij niet mag proberen anderen te bewegen of zelfs te dwingen tot een wijze van leven, die hij zelf verkiest. Een mens, die probeert anderen te vormen naar zijn eigen beeld en gelijkenis, is kennelijk iemand, die met zichzelf niet voldoende tevreden is, daar hij tracht een verbeterd model op de markt te brengen.

Wat dan wel pleit voor de zelfkennis van de verbetters, maar niet voor de waarde van hun pretenties. De geestelijke weg en waarheid zijn immers niets anders dan een konfrontatie met de werkelijkheid?

Wanneer je overgaat, wanneer je dood bent, kun je niet meer volstaan met een zeggen, dat je iets bent, dan moet je iets zijn.

Dat betekent in vele gevallen voor degene, die overgaat, een treurig verlies, maar op de duur valt het toch wel weer mee. Want wanneer je eenmaal leert jezelf, je belangrijkheid en vooral je pretenties te reduceren tot dat, wat je voortdurend zowel innerlijk als naar buiten toe waar kunt maken, boek je goede resultaten in onze werelden. Maar je boekt nergens blijvend goede resultaten, wanneer je probeert meer te zijn, dan je werkelijk bent.

Ik begrijp niet, waarom de mensen in uw wereld voorname-lijk trachten te bouwen op hun pretenties. Want niemand krijgt het in zijn hoofd een huis op drijfzand te bouwen, maar soms worden gehele staten gebaseerd op lege pretenties en dan is men nog verbaasd, dat het niet goed gaat, dat dergelijke rijken op de duur verbrokkelen.

Ik meen, dat de mens geestelijk evenveel aan zijn welzijn dient te werken als mensen nu beweren stoffelijk te zullen gaan doen. Ik geloof, dat wij de welvaart, het bezit van het vele, steeds meer op de achtergrond moeten stellen. Want in vele gevallen blijkt de wijsheid, die men denkt te bezitten, later de ballast te zijn, die de mens belatten over de zandbanken van het sterven en de dood zonder schade weg te komen.

Een goed verstand heb je nodig. Gebruiken moet je het ook. Kennis is echter alleen een instrument, waardoor je je verstand onder bepaalde omstandigheden misschien beter kunt gebruiken, maar het is zeker niet iets, wat op zich van grote betekenis en onaantastbaar heilig is.

Weet U, ik heb vroeger nog eens in de handel gezeten. In de kleinhandel. In de hele kleine handel. Onder mijn vele cliënten telde ik, naast natuurlijk vele pastoren, ook een professor.

Die professor was een heel goede man, maar toch heb ik mij over hem verbaasd. Elke keer wanneer ik bij hem kwam, kocht hij een kammetje van mij. Geen gewone, maar een jachtapparaat. Volgens mij wist de man veel, maar gebruikte hij zijn verstand niet altijd even goed. Want de man had een kale kop. Ik meen, dat dit mij er toe heeft gebracht de relativiteit van een professoraal verstand te begrijpen.

Ik zie veel van dergelijke dingen gebeuren, ook nu nog. Alleen zijn de kosten aanmerkelijk hoger. Ik heb zelfs gezien, hoe iemand, door uit de plooi te komen, duidelijk maakt zonder het te willen, in welke valse plooiën hij gemeenlijk zit. Ik heb trouwens gehoord, dat een zekere heer Luns eens zichzelf treffend heeft uitgebeeld door uit de plooi te komen, toen hij tot karnavalsprins of zo iets werd verheven.

Dit alles brengt mij tot een korte en naar ik hoop ook duidelijke filosofie:

Elke mens, die is, zoals hij waarlijk is, zal in de ogen van anderen misschien minder recomandable lijken, maar daar staat tegenover, dat hij alles, wat hij doet, dan ook juist, goed en geheel volgens eigen wezen volbrengt. Hoe meer je let op wat de burenen van je verwachten, hoe minder kans je hebt om jezelf te zijn.

Hoe meer je jezelf bent, hoe groter de kans, dat je op de duur zelfs het respect van je burenen zult kunnen verwerven.

Hoe meer je probeert, vooral geestelijk, hoogstand te lijken, hoe groter de kans is, dat je je nek breekt over het dremfeltje. Hoe eerlijker je toegeeft, wat je in geestelijk en ander opzicht bent en daarvan dan maar het beste tracht te maken, hoe groter ook de kans, dat je op een gegeven ogenblik als een soort vergeestelijkte luchtballon naar hogere sferen vertrekt.

Toen ik nog in de handel zat, was ik zeker geen algemeen gerespecteerde figuur. Ik ben dit ook nu nog niet. Maar nu heb ik in ieder geval met vele anderen te samen respect voor vele waarheden, waar ik vroeger geen idee van had en waarvan anderen eens dachten veel te weten. Maar die zijn de laatste tijd al te vaak tot de konklusie gekomen, dat ik er meer van begreep dan zij. En dit laatste is een zalfje voor mijn ego.

Waarmede naar ik hoop de schijnbare onsamenhangendheid van mijn betoog toch tot een konklusie heeft geleid. De konklusie, dat je, ook geestelijk gezien, eerst vrij moet zijn, jezelf moet durven zijn en het beste moet leren doen met de mogelijkheden en middelen, die in jezelf bestaan, voor je iets meer waard kunt worden, dan je nu bent.

Ik ~~dacht~~, dat dit als een geestelijke les op een geestelijke avond toch nog wel goed te pas zou kunnen komen. Nu nog enige definities.

Leugenaar: Iemand, die zijn onwaarheid belangrijker acht dan de feiten van anderen. Hij heeft daarin soms zelfs gelijk, maar een leugenaar blijft hij.

Snert: een nederlandse soep, die pas de juiste konsistentie heeft, wanneer de vlooiën er op kunnen schaatsen.

En hiermede moet ik eindigen. Met dank voor betoonde moed en geduld wens ik U een

Goede avond.

d.d. 12 november 1971